

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2025 m. vasario 18 d. Nr. 21RE-
(AG-1029/05-2024)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Edvardo Juciaus, Vytauto Kurpuveso (Komisijos posėdžio pirmininkas ir pranešėjas) ir Ingos Morkvėnienės,

sekretoriaujant Ramūnei Misevičiūtei,
dalyvaujant pareiškėjai,

viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos skundą atsakovui Vilniaus miesto savivaldybės administracijai (trečiasis suinteresuotas asmuo savivaldybės įmonė „Vilniaus miesto būstas“) dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėja pateikė skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – ir Administracija, VMSA) 2024 m. lapkričio 14 d. rašto (toliau – ir Raštas). Pareiškėja prašo pripažinti priimtą sprendimą dėl kompensacijos netaikymo negaliojančiu ir reikalauja, kad jai būtų taikoma būsto nuomos kompensacija už 2023 m.

Paaikino, kad 2023 m. balandžio 4 d. SĮ „Vilniaus miesto būstas“ (toliau – ir VMB) elektroniniu paštu pateikus metinę gyventojų pajamų deklaraciją, pareiškėjai, kaip mamai, vienai auginančiai vaiką, kuris mokėsi, nebuvo taikytas iki 50 procentų pajamų perviršis, o buvo taikytas iki 30 procentų perviršis, kuris nežymiai viršytas. Nei iš VMB darbuotojų, nei iš VMSA Socialinės gerovės skyriaus (toliau – ir Skyrius) darbuotojų pareiškėja negavo atsakymo į konkretų klausimą: kodėl, vertinant sūnaus (gim. *(duomenys neskelbtini)*) studijų laikotarpį, imama fiksuota gimimo diena, kai sueina 24 metai, o ne visas deklaruojamas metų laikotarpis, t. y. nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. Pareiškėjai kyla klausimas, koks būtų vertinimas, jei sūnus būtų gimęs sausio mėnesį, kuomet jis dar buvo studentas. Juk pateikus deklaruotas metines pajamas nesvarbu, ar pinigai uždirbti per vieną dieną ar per visus metus, vis tiek imamas bendras laikotarpis nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. Kodėl netikrinamas studijų laikotarpis per visus deklaruojamus metus (nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.), bet tikrinamas fiksuotas studijų laikotarpis, t. y. gimimo data. Dėl minėtos priežasties susidarė beveik 4000 eurų skola (žala), o tai yra beveik pusė pareiškėjos metinių pajamų.

Pareiškėjos manymu, VMB darbuotojai tikslingai, siekiant finansinės naudos, vertinant sūnaus studijų laikotarpį, paėmė fiksuotą laikotarpį, t. y. gimimo datą, arba padarė klaidą ir dėl to vengia tiesioginio atsakymo, nepripažindami klaidos. Taip pat dėl tų pačių priežasčių ir VMSA Skyriaus darbuotojai vengia atsakyti į minėtą klausimą. Aiškaus atsakymo, kodėl už minėtą laikotarpį nebuvo suteikta kompensacija, pareiškėja negavo ir kol jo negaus, nepasirašys sudarytos taikos sutarties ir nemokės, taip pat nemokės dar papildomai priskaičiuotos skolos. Už nuomą ji moka ir mokės socialinio būsto kainą, bet ne rinkos kainą, kol negaus konkretaus atsakymo. Visada, kai pareiškėja užduodavo klausimą dėl sūnaus studijų, VMB darbuotojų atsakymas būdavo vienas – „Jūs viršijote pajamas“ ir jokių paaiškinimų. Nuolat negaudama aiškaus atsakymo ir būdama neviltyje

pareiškėja „buvo perėjusi į savivaldybės būstą“. Be to, buvo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir SADM) sprendimas, kad neteisingai minėtą laikotarpį priskaičiuota nuomos suma už socialinį būstą.

Pasak pareiškėjos, deklaracijos buvo pateiktos 2023 m. balandžio 4 d., o ne 2023 m. gegužės 9 d. Rašte siūloma kilus klausimams kreiptis į VMB darbuotoją E. A., tačiau tai nėra tikslinga, nes jos atsakymai į prašymus, skundus ir elektroninius laiškus bei skambučius nuo 2023 m. neišsamūs ir neaiškūs, nenurodomi įstatymai, vengiama atsakyti į konkrečius klausimus (1 t., b. l. 1, 20–21).

Komisijos posėdyje pareiškėja palaikė skundą.

Atsakovas Administracija prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, kad 2024 m. lapkričio 14 d. Raštu netenkintas pareiškėjos 2024 m. spalio 25 d. prašymas dėl Vilniaus miesto savivaldybei (toliau – ir Savivaldybė) nuosavybės teise priklausančio buto (*duomenys neskelbtini*) (toliau – ir Butas) nuomos mokesčio perskaičiavimo. Savivaldybės taryba 2008 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. 1-474 perdavė SĮ „Vilniaus miesto būstas“ patikėjimo teise valdyti visas Savivaldybei nuosavybės teise priklausančias gyvenamąsias patalpas.

Dėl nuomos mokesčio perskaičiavimo pareiškėjai ne vieną kartą buvo atsakyta tiek VMB, tiek Administracijos. Pareiškėja skunde visiškai nepagrįstai kvestionuoja neva VMSA neatsakė į keliamus klausimus. Priešingai, VMSA Rašte objektyviai įvertino visas aplinkybes, išsamiai atsakė, vadovavosi galiojančiais teisės aktais. Be to, kartu pateikė SADM 2025 m. gegužės 21 d. raštą „Dėl paramos būstui išsinuomoti“.

(*duomenys neskelbtini*) su pareiškėja (pagrindinė buto nuomininkė) buvo pasirašyta Socialinio būsto gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis. Pagal Vilniaus apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos išduotą Metinę gyventojų (šeimos) turto deklaraciją, šeimos pajamos už 2022 m. sudarė 20 564 Eur, o tai 1 277 Eur viršija Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme (toliau – PBIĮ) nustatytą dviejų asmenų leistiną dydį, skaičiuojant su 35 procentais perviršio (19 287 Eur). Bute deklaruota pareiškėja ir jos sūnus (gim. (*duomenys neskelbtini*)) iki (*duomenys neskelbtini*). Šeimos deklaracijos pateiktos 2023 m. kovo 31 d. Pareiškėja 2023 m. liepos 19 d. pateikė prašymą VMB dėl Savivaldybės buto terminuotos nuomos sutarties sudarymo; nurodė, jog šeimos pajamos per 2022 m. viršija PBIĮ nustatytus dydžius. Vadovaujantis VMSA direktoriaus 2023 m. liepos 28 d. įsakymu „Dėl socialinių būstų (*duomenys neskelbtini*) išnuomavimo savivaldybės būsto nuomos sąlygomis“, 2023 m. rugpjūčio 4 d. tarp VMB ir pareiškėjos sudaryta Savivaldybės būsto terminuota nuomos sutartis. 2024 m. kovo 28 d. gautas pareiškėjos prašymas dėl sutarties perrašymo į socialinę neterminuotą, kadangi šiais metais pareiškėjos pajamos neviršija nustatyto dydžio. Pagal Vilniaus apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos Metinę gyventojų (šeimos) turto deklaraciją už 2023 m., pareiškėjos pajamos sudarė 11 754 Eur, kas neviršijo PBIĮ nustatyto vieno asmens leistino dydžio su 50 proc. perviršiu (12 144 Eur). Vadovaujantis VMSA direktoriaus 2024 m. balandžio 26 d. įsakymu, 2024 m. gegužės 7 d. su pareiškėja pasirašyta Savivaldybės socialinio būsto nuomos sutartis ir skaičiuojamas socialinio būsto nuomos mokeskis 67,32 Eur/mėn.

VMB 2023 m. spalio 24 d. raštu informavo pareiškėją, kad gyventojai, jau gyvenantys socialiniame būste, teisę į jį turi, kai jų pajamos bei turtas PBIĮ nustatytais atvejais viršija ne daugiau, kaip: 35 proc. (galioja visiems gyventojams gyvenantiems socialiniame būste); 50 proc. (galioja tuo atveju jeigu: asmuo yra be šeimos; asmuo yra neįgalusis; šeimoje yra neįgaliųjų; šeimoje motina arba tėvas, globėjas (rūpintojas) vienas augina vieną ar daugiau vaikų ir (arba) vaiką (vaikus), kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba). Atsižvelgiant į tai, kad šeima neatitiko nei vieno punkto PBIĮ nustatytų dydžių, kad šeimos pajamos bei turtas būtų vertinamas su 50 proc., todėl šeimos pajamos bei turtas buvo vertinamas su 35 proc. Pareiškėjai dėl nuomos mokesčio perskaičiavimo buvo išsiųsti raštai: VMB 2024 m. sausio 16 d., VMSA 2024 m. birželio 11 d. Šiame rašte pareiškėjai pateiktas išsamus atsakymas dėl PBIĮ nuostatų taikymo bei dėl nuomos mokesčio.

PBIĮ 20 straipsnio 5 dalies 2 punktą nustato, kad socialinio būsto nuomos sutartis nutraukiama, jeigu Gyventojų turto deklaravimo įstatyme (toliau – GTDĮ) nustatyta tvarka deklaruoto turto vertė ar pajamos, kurios, vadovaujantis Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – PNGĮ) 17 straipsniu, įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas

pajamas, viršija šio įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje nustatytus metinius pajamų ir turto dydžius daugiau kaip: a) 35 procentais arba b) 50 procentų, jeigu asmuo yra be šeimos ar jeigu šeimoje motina arba tėvas, globėjas (rūpintojas) vienas augina vieną ar daugiau vaikų, ir (arba) vaiką (vaikus), kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), ar jeigu asmuo yra neįgalusis, ar jeigu šeimoje yra neįgaliųjų.

Pagal PBIĮ 20 straipsnio 1 dalį, socialinio būsto nuomos sutartis sudaroma, keičiama ir nutraukiama, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (toliau – CK) ir PBIĮ. Teisę į socialinio būsto nuomą turi asmenys ir šeimos, kurie atitinka nurodytus reikalavimus: 1) GTDĮ nustatyta tvarka deklaravo turtą ir gautas pajamas; deklaruoto turto vertė ir pajamos, kurios, vadovaujantis PNGĮ 17 straipsniu, įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, neviršija PBIĮ 11 straipsnio 3 dalyje nustatytų pajamų ir turto dydžių (PBIĮ 9 straipsnis 1 dalis 1 punktas). Taip pat šio įstatymo 10 straipsnyje nurodyta, kokie asmenys ir šeimos turi teisę į būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, t. y. kurių deklaruoto turto vertė ir pajamos, kurios, vadovaujantis PNGĮ 17 straipsniu, įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, neviršija šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatytų pajamų ir turto dydžių. Remiantis CK 6.589 straipsnio 2 dalimi, fiziniai asmenys, nustoję būti nuomininko šeimos nariais, bet toliau gyvenantys nuomojamoje patalpoje, turi tokias pat teises ir pareigas kaip ir nuomininkas bei jo šeimos nariai. CK taip pat nustato, kad pagal nuomos sutartį gyvenamojoje patalpoje turi teisę apsigyventi tie nuomininko šeimos nariai ir buvę šeimos nariai, kurie yra įvardyti sutartyje. Jei šie asmenys per šešis mėnesius nuo sutarties sudarymo gyvenamojoje patalpoje neapsigyvena, teisę apsigyventi joje praranda (CK 6.590 straipsnio 1 dalis). Valstybės ar savivaldybės gyvenamosios patalpos nuomininkas ar pilnamečiai jo šeimos nariai kitų pilnamečių šeimos narių sutikimu nuomojamoje gyvenamojoje patalpoje turi teisę apgyvendinti sutuoktinį (sugyventinį), vaikus, savo ir sutuoktinio tėvus. Nepilnamečiams vaikams apgyvendinti pas jų tėvus šio sutikimo nereikia (CK 6.590 straipsnio 2 dalis). Pagal Socialinio būsto nuomos sutarties pavyzdinę formą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. A1-559, nuomininko šeimos nariai (įskaitant ir buvusius šeimos narius) turi tokias pat teises ir pareigas, kaip ir nuomininkas (6 punktas).

Vadovaujantis PBIĮ 4 straipsniu, kuriame nurodyta, kad savivaldybės administracija: nustato, ar asmenys ir šeimos turi teisę į paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti (šio įstatymo 4 straipsnis 5 dalis 1 punktas); ne vėliau kaip likus mėnesiui iki einamųjų metų gegužės 1 dienos raštu informuoja paramą būstui išsinuomoti ir išperkamąją būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją gaunančius asmenis ir šeimas apie prievolę GTDĮ nustatyta tvarka deklaruoti turtą (įskaitant gautas pajamas) (šio įstatymo 4 straipsnis 5 dalis 2 punktas); siekdama nustatyti asmens ar šeimos teisę į paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, GTDĮ nustatyta tvarka kreipiasi į Valstybinę mokesčių inspekciją prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir VMI) dėl informacijos apie asmens (jo šeimos), kuris kreipiasi dėl paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti, asmens (jo šeimos), įrašyto (įrašytos) į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą, asmens ar šeimos, kurie naudojami parama būstui išsinuomoti, taip pat asmens ar šeimos, gaunančių išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, pateiktas turto (įskaitant gautas pajamas) deklaracijas (šio įstatymo 4 straipsnis 5 dalis 4 punktas). Atsižvelgiant į aukščiau minėtą teisinį reguliavimą, jeigu, vadovaujantis teisės aktais, buvę šeimos nariai (kurie buvo nurodyti socialinio būsto nuomos sutartyje) lieka toliau gyventi šeimai suteiktame socialiniame būste, siekiant nustatyti atitiktį PBIĮ 20 straipsnio 5 dalies 2 punkte nustatytiems reikalavimams, nuomininko ir jo šeimos narių (įskaitant buvusių šeimos narių) pajamos ir turtas vertinami kartu.

Socialinio būsto nuomos mokestis pareiškėjai buvo apskaičiuojamas tokia tvarka: nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gegužės 2 d. skaičiuojama socialinė nuoma (nenustatyta teisė) ir skaičiuojamas socialinio būsto nuomos mokestis, kadangi deklaracijos termino pateikimas yra iki 2023 m. gegužės 2 d., o nuo 2023 m. gegužės 3 d. nuomos mokestis perskaičiuojamas nuo sausio 1 d. ir skaičiuojamas žala (nenustatyta teisė), jeigu nėra pateiktos deklaracijos ir nepatvirtinta teisė į socialinį būstą, tokiu atveju nuomos mokestis skaičiuojamas pilnas savivaldybės. Pareiškėjos atveju deklaracijos buvo pateiktos laiku, tačiau pajamų suma viršijo dydžius, todėl teisė į socialinio būsto nuomą patvirtinta nebuvo. Kaip jau minėta, 2023 m. rugpjūčio 4 d. su pareiškėja buvo sudaryta būsto

terminuota nuomos sutartis, būsto perdavimo-priėmimo aktas pasirašytas 2023 m. rugpjūčio 7 d. Vadovaujantis minėtos sutarties 11 punktu, nuomos mokestis skaičiuojamas nuo būsto perdavimo-priėmimo akto pasirašymo dienos. Atsižvelgiant į tai, nuomos mokestis nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. rugpjūčio 6 d. buvo skaičiuojamas žala (nenustatyta teisė) 528,71 Eur/mėn., o nuo 2023 m. rugpjūčio 7 d. savivaldybės nuoma su 1,2 koeficientu 79,40 Eur/mėn.

Be to, pagal Studentų registro informacinės sistemos-duomenų bazės išrašą pareiškėjos sūnus studijavo nuolatine studijų forma nuo (*duomenys neskelbtini*). Šis klausimas 2023 m. lapkričio 16 d. buvo svarstomas VMB Nuomos teisinių santykių nagrinėjimo komisijos posėdyje ir priimtas sprendimas nepritarti perskaičiuoti su 50 procentų perviršiu.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta aukščiau, teisinio pagrindo vertinti turtą ir pajamas su 50 proc. perviršiu nagrinėjama ginčo klausimais nebuvo, kadangi pareiškėjos sūnui 2022 m. (*duomenys neskelbtini*) sukako 24 metai ir jis nebuvo studentas. Pareiškėjos ir jos sūnaus deklaracijos buvo sumuojamos, nes visi pilnamečiai bendrai gyvenantys asmenys turi pateikti deklaracijas ir jos yra bendrai vertinamos. Kaip jau minėta aukščiau, pagal Vilniaus apskrities VMI išduotą Metinę gyventojų (šeimos) turto deklaraciją, pareiškėjos šeimos pajamos už 2022 m. sudarė 20 564 Eur, o tai 1 277 Eur viršijo PBIĮ nustatytą dviejų asmenų šeimai leistiną dydį (19 287 Eur). Ataskaitiniu laikotarpiu Bute gyvenamąją vietą deklaravo pareiškėja ir jos sūnus. Pareiškėjos skola šiai dienai yra 3 591,18 Eur (1 t., b. l. 151–157).

Trečiasis suinteresuotas asmuo SĮ „Vilniaus miesto būstas“ prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Atsiliepime paaiškino, kad (*duomenys neskelbtini*) su pareiškėja pasirašyta Socialinio būsto gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis. Pagal Vilniaus apskrities VMI išduotą Metinę gyventojų (šeimos) turto deklaraciją, pareiškėjos dviejų asmenų šeimos pajamos už 2022 m. sudarė 20 564 Eur, o tai 1 277 Eur viršijo PBIĮ nustatytą dviejų asmenų šeimai leistiną dydį (19 287 Eur). Ataskaitiniu laikotarpiu bute (*duomenys neskelbtini*), gyvenamąją vietą deklaravo pareiškėja ir jos sūnus.

Įstatymo 20 straipsnis reglamentuoja socialinio būsto nuomos sutarties sudarymą, keitimą bei nutraukimą. Šio straipsnio 5 dalies 2 punktą nustato, kad socialinio būsto nuomos sutartis *inter alia* nutraukiama, jeigu turto vertė ar pajamos viršija šio įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje nustatytus metinius pajamų ir turto dydžius daugiau kaip: a) 35 procentais; b) 50 procentų, jeigu asmuo yra be šeimos ar jeigu šeimoje motina arba tėvas, globėjas (rūpintojas) vienas augina vieną ar daugiau vaikų, ir (arba) vaiką (vaikus), kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), ar jeigu asmuo yra neįgalusis, ar jeigu šeimoje yra neįgaliųjų. Remiantis BPIĮ 2 straipsnio 11 dalyje įtvirtinta šeimos sąvoka, į šeimos sudėtį taip pat įskaitomi nesusituokę ir savo vaikų neauginantys pilnamečiai vaikai iki 24 metų ir (ar) pilnamečiai vaikai iki 24 metų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, aukštosiose mokyklose. Taigi tam, kad būtų taikoma 20 straipsnio 5 dalies 2 punkto b papunkčio nuostata, yra būtinos dvi sąlygos: vaikas yra iki 24 metų ir tuo pat metu mokosi/studijuoja. Tuo tarpu turimais duomenimis, pareiškėjos sūnui 24 metai sukako 2022 m. (*duomenys neskelbtini*), jis studijavo nuolatine studijų forma nuo (*duomenys neskelbtini*). Kadangi jis neatitiko aukščiau nurodytų sąlygų, buvo taikoma Įstatymo 20 straipsnio 5 dalies 2 punkto a papunkčio nuostata.

Būstų, įtrauktų į Savivaldybės būsto fondo ir Savivaldybės socialinio būsto fondo sąrašus, nuomos sąlygas ir tvarką nustato Vilniaus miesto savivaldybės būsto ir socialinio būsto išnuomojimo ir naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2022 m. spalio 26 d. sprendimu Nr. S-1636 (toliau – Aprašas). Šio aprašo 43.4 papunktyje įtvirtinta nuostata, kad jeigu asmens ar šeimos deklaruotas turtas ar pajamos už kalendorinius metus daugiau kaip 35 procentais arba daugiau kaip 50 procentų, jeigu asmuo yra be šeimos ar jeigu šeimoje motina arba tėvas, globėjas (rūpintojas) vienas augina vieną ar daugiau vaikų ir (arba) vaiką (vaikus), kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), viršija 11 straipsnio 3 dalyje nustatytus metinius pajamų ar turto dydžius, siekiant suteikti asmeniui ar šeimai laiko susirasti kitą būstą rinkoje, asmens ar šeimos prašymu Administracijos direktorius, įvertinęs socialinio būsto poreikį Savivaldybėje, gali priimti sprendimą socialinį būstą ne ilgesniam nei vienu metų laikotarpiui išnuomoti kaip Savivaldybės būstą rinkos

kainomis, jeigu asmuo ar šeima neturi nuosavybės teise kito tinkamo būsto. Tokiu atveju su asmeniu sudaroma nauja terminuota Savivaldybės būsto nuomos sutartis.

Remiantis aukščiau nurodyta Aprašo nuostata, 2023 m. rugpjūčio 4 d. su pareiškėja buvo sudaryta Savivaldybės būsto terminuota nuomos sutartis, kuria pareiškėja įsipareigojo mokėti Savivaldybės būsto nuomos mokesį, apskaičiuotą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta ir Savivaldybės tarybos patvirtinta tvarka. Pareiškėja minėtą sutartį sudarė laisva valia, jos neginčijo, tad privalo vykdyti priisiimtus įsipareigojimus, tame tarpe – mokėti nustatytą nuomos mokesį. Tuo tarpu reikšdama reikalavimą šioje byloje dėl nuomos mokesčio perskaičiavimo už visus 2023 m. (pareiškėja tai įvardija kaip „kompensacijos taikymą“), pareiškėja nepagrįstai siekia išvengti sutartinių įsipareigojimų vykdymo. Pareiškėjai buvo pateikta išsami informacija, susijusi su nuomos mokesčio perskaičiavimu ne vienu raštu, t. y. 2023 m. spalio 24 d. raštu, 2024 m. balandžio 6 d. raštu, 2024 m. birželio 18 d. raštu. Tai, jog pareiškėjos netenkina atsakymas, nereiškia, kad jis neatitinka teisės aktų keliamų reikalavimų. Negana to, buvo kreiptasi ir į BPIĮ rengėją SADM dėl nuostatų taikymo – su gautu atsakymu pareiškėja supažindinta (1 t., b. l. 127–132).

Skundas tenkintinas iš dalies

Ginčas byloje kyla dėl Administracijos 2024 m. lapkričio 14 d. Rašto, kuriuo atsakyta į pareiškėjos 2024 m. spalio 25 d. prašymą dėl Buto nuomos mokesčio kompensacijos taikymo ir pateiktus klausimus. Pareiškėja prašo pripažinti priimtą sprendimą dėl kompensacijos netaikymo negaliojančiu ir reikalauja, kad jai būtų taikoma būsto nuomos kompensacija už 2023 m.

Remiantis į bylą pateiktais dokumentais nustatyta, jog (*duomenys neskelbtini*) su pareiškėja (pagrindinė buto nuomininkė) buvo pasirašyta Socialinio būsto gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis (1 t., b. l. 105–108). Nėra ginčo dėl to, kad kartu gyveno ir Bute buvo deklaruotas jos sūnus, gim. (*duomenys neskelbtini*). Jis studijavo nuolatine studijų forma nuo (*duomenys neskelbtini*) (1 t., b. l. 40). 2022 m. Metinėje gyventojų (šeimos) turto deklaracijoje deklaruota pareiškėjos sūnaus gauta pajamų suma (atskaičius mokesčius) yra 8452 Eur, pareiškėjos – 12112 Eur (1 t., b. l. 44–48), t. y. bendra jų gauta suma – 20 564 Eur.

VMS 2023 m. gegužės 4 d. el. laišku pareiškėją informavo, kad gavus deklaraciją už ataskaitinius 2022 m., nustatyta, kad pareiškėjos (jos šeimos) pajamos viršija PBIĮ nustatytus dydžius ir VMB negali nustatyti teisės į valstybės paramą būstui išsinuomoti. Prašė pateikti patikslintą deklaraciją arba prašymą dėl Savivaldybės būsto terminuotos nuomos sutarties sudarymo (1 t., b. l. 58).

Pareiškėja 2023 m. gegužės 17 d. pateikė prašymą sudaryti Savivaldybės būsto terminuotą nuomos sutartį, nes pajamos viršija PBIĮ nustatytus dydžius (1 t., b. l. 57). VMB 2023 m. birželio 16 d. raštu Nr. 1.35-23/3709 informavo, kad nutarta pavesti rengti VMSA direktoriaus įsakymo projektą dėl socialinio būsto, terminuotos savivaldybės būsto nuomos sutarties sudarymo (1 t., b. l. 76–77). 2023 m. rugpjūčio 4 d. su pareiškėja buvo sudaryta Savivaldybės būsto terminuota nuomos sutartis, kuria pareiškėja įsipareigojo mokėti Savivaldybės būsto nuomos mokesį (2 t., b. l. 12–17).

VMB pareiškėjai dėl nuomos perskaičiavimo teikė atsakymus 2023 m. birželio 7 d. raštu (1 t., b. l. 72), 2023 m. spalio 5 d. raštu. Šiame rašte, be kita, nurodyta, kad asmuo be šeimos yra vienišas asmuo, kuris faktiškai bute gyvena bei deklaruoja gyvenamąją vietą; šiuo atveju Bute gyvenamąją vietą deklaruoja du asmenys; pareiškėjos „šeima neatitinka nei vieno punkto Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti nustatytų dydžių“, kad šeimos pajamos būtų vertinamos su 50 proc. perviršiu, todėl vertinamos su 35 proc. perviršiu (1 t., b. l. 74).

2023 m. spalio 10 d. prašymu pareiškėja kreipėsi į VMB dėl žalos ir delspinigių perskaičiavimo. Prašė panaikinti delspinigius ir žalą 3503 Eur, kuri priskaičiuota nuo 2023 m. sausio 1 d. gautose sąskaitose ir atšaukti prašymą nuomotis Savivaldybės būstą, grąžinti šeimai teisę į socialinį būstą. Kitu atveju, prašė išsamiai paaiškinti, „kur esame neteisūs“. Paaiškino, kad nuo (*duomenys neskelbtini*) su sūnumi gyvena Bute, kito būsto neturi. Pajamos už 2022 m. neviršijo 50 proc. nustatyto dydžio, t. y. 21431 Eur (1 t., b. l. 59–61). Pareiškėja į VMS prašymu dėl nuomos

mokesčio perskaičiavimo kreipėsi ir vėliau (2023 m. lapkričio 21 d.), prašė Nuomos teisinių santykių komisijos perskaičiuoti nuomos mokesčių nuo 2023 m. sausio 1 d. iki dabar (1 t., b. l. 62).

VMB pareiškėjai teiktame 2023 m. spalio 24 d. atsakyme Nr. 1.35-23/7093 pakartotinai nurodyta, kad pareiškėjos „šeima neatitinka nei vieno punkto Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti nustatytų dydžių“, kad šeimos pajamos būtų vertinamos su 50 proc. perviršiu, todėl vertinamos su 35 proc. perviršiu. Taip pat informavo, kad ji gali teikti prašymą dėl nuomos perskaičiavimo nuo pateikto prašymo dėl Savivaldybės terminuotos sutarties sudarymo iki sutarties pasirašymo; pateikus prašymą, jis bus svarstomas Nuomos teisinių santykių nagrinėjimo komisijoje (1 t., b. l. 78–79). 2023 m. gruodžio 12 d. rašte Nr. 1.35-23/8658 pareiškėjai nurodė, kad prašymas dėl nuomos perskaičiavimo buvo sprendžiamas Nuomos teisinių santykių nagrinėjimo komisijoje, kuri nutarė nepritarti prašymui vertinti pajamas su 50 proc. perviršiu, nes pareiškėjos sūnui 2022 m. (*duomenys neskelbtini*) sukako 24 metai ir jis nebuvo studentas; toks sprendimas priimtas remiantis PBIĮ nuostatomis, jog į šeimos sudėtį įeina vaikai iki 24 metų, kurie mokosi (1 t., b. l. 80–82). 2024 m. sausio 16 d. pareiškėjai pakartotinai atsakyta iš esmės analogiško turinio VMB raštu Nr. 1.35-24/488 (1 t., b. l. 88–89).

2024 m. kovo 26 d. prašyme VMB dėl nuomos mokesčio perskaičiavimo pažymėjo, kad 2023 m. gruodžio mėnesį VMB gavo SADM raštą/sprendimą, jog pareiškėjai nepriklausė mokėti blogai apskaičiuotą 2023 m. nuomos mokesčių (1 t., b. l. 68). 2024 m. vasario 7 d. prašymą dėl nuomos perskaičiavimo pareiškėja teikė ir Administracijai, paaiškindama, kad yra gautas 2023 m. gruodžio mėnesį sprendimas, kad pareiškėjai nepriklauso mokėti VMS blogai apskaičiuotą nuomos mokesčių (1 t., b. l. 64).

VMSA 2024 m. kovo 8 d. rašte Nr. A51-35595/24(3.3.2.29E-PAS) nurodė, jog turimais duomenimis, prašymas yra grindžiamas SADM tarnautojo nuomone, išdėstyta 2023 m. gruodžio 27 d. laiške; atsižvelgiant į tai, nuspręsta kreiptis į SADM dėl oficialios nuomonės pateikimo, kaip nagrinėjamu atveju turi būti taikomos PBIĮ nuostatos (1 t., b. l. 85–86).

2024 m. birželio 11 d. raštu Nr. A51-87930/24(3.3.2.29E-PAS) VMSA atsakydama pareiškėjai, paaiškino, kad kreipėsi į SADM, kuri paaiškino, jog remiantis CK nuostatomis, fiziniai asmenys, nustoję būti nuomininko šeimos nariais, bet toliau gyvenantys nuomojamoje patalpoje, turi tokias pat teises ir pareigas kaip ir nuomininkas bei jo šeimos nariai (6.589 straipsnio 2 dalis). CK nustato, kad pagal nuomos sutartį gyvenamojoje patalpoje turi teisę apsigyventi tie nuomininko šeimos nariai ir buvę šeimos nariai, kurie yra įvardyti sutartyje (CK 6.590 straipsnio 1 dalis). Valstybės ar savivaldybės gyvenamosios patalpos nuomininkas ar pilnamečiai jo šeimos nariai kitų pilnamečių šeimos narių sutikimu nuomojamoje gyvenamojoje patalpoje turi teisę apgyvendinti sutuoktinį (sugyventinį), vaikus, savo ir sutuoktinio tėvus. Nepilnamečiams vaikams apgyvendinti pas jų tėvus šio sutikimo nereikia (CK 6.590 straipsnio 2 dalis). Pagal Socialinio būsto nuomos sutarties pavyzdinę formą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. A1-559“, nuomininko šeimos nariai (įskaitant ir buvusius šeimos narius) turi tokias pat teises ir pareigas, kaip ir nuomininkas (6 punktas). SADM nuomone, jeigu, vadovaujantis teisės aktais, buvę šeimos nariai (kurie buvo nurodyti socialinio būsto nuomos sutartyje) lieka toliau gyventi šeimai suteiktame socialiniame būste, siekiant nustatyti atitiktį Įstatymo 20 straipsnio 5 dalies 2 punkte nustatytiems reikalavimams, nuomininko ir jo šeimos narių (įskaitant buvusių šeimos narių) pajamos ir turtas turėtų būti vertinami kartu. Su šiuo atsakymu pareiškėjai taip pat pateiktas SADM 2024 m. gegužės 21 d. raštas Nr. SD-1797(32.1E-35), kuriame pacituotos PBIĮ 20 straipsnio 1 dalies, CK 6.589 straipsnio 2 dalies, 6.590 straipsnio 1, 2 dalių nuostatos bei paaiškinta, kad, vadovaujantis teisės aktais, jei buvę šeimos nariai (kurie buvo nurodyti nuomos sutartyje) lieka toliau gyventi šeimai suteiktame socialiniame būste, siekiant nustatyti atitiktį PBIĮ 20 straipsnio 5 dalies 2 punkte nustatytiems reikalavimams, nuomininko ir jo šeimos narių (įskaitant buvusių) pajamos ir turtas turėtų būti vertinami kartu (1 t., b. l. 92–99).

Pareiškėja 2024 m. spalio 25 d. prašymu dėl kompensacijos kreipėsi į VMSA. Nurodė, kad 2024 m. birželio 11 d. rašte VMSA išreiškė apgailestavimą, kad negali tenkinti pareiškėjos prašymo. Pareiškėja prašė kompensuoti nuomojamo socialinio būsto (Buto) susidariusį įsiskolinimą/likutį 3592 Eur. Paaiškino, kad jis susidarė dėl to, kad iki 2023 m. birželio mėnesio buvo skaičiuojama 56 Eur/mėn., 2023 m. birželio mėnesį pareiškėja gavo sąskaitas, kuriose atgaline data buvo perskaičiuota

socialinio būsto nuomos kaina rinkos kaina, t y. pilna kaina po 556 Eur/mėn. Pilna nuomos kaina buvo skaičiuojama, kol VMB 3 mėnesius svarstė prašymą dėl socialinio būsto laikino pakeitimo į Savivaldybės nuomojamą būstą, tuo pačiu adresu. Tuomet nuomos kaina sumažėjo iki 86 Eur/mėn.

Prašė atsakyti į toliau išvardytus konkrečius klausimus. Pareiškėja 2022 m. buvo viena mama, auginanti šeimoje vaiką, kuris studijavo ir buvo iki 24 metų. Kodėl nebuvo taikomos PBIĮ nuostatos „...50 procentų, jeigu ... šeimoje motina „vienas augina vieną ar daugiau vaikų...“ ir 11 straipsnis (į šeimos sudėtį taip pat įskaitomi pilnamečiai vaikai iki 24 metų, kurie mokosi aukštosiose mokyklose)? Kodėl nustatant kompensaciją už nuomą, pajamas reikėjo deklaruoti už visus 2022 m., bet vaiko studijos buvo tikrinamos ne per visą 2022 m. laikotarpį, o tik jo gimimo dieną, kaip parašyta VMB 2023-12-12 rašte Nr. 135-23/8658 (vasarą daug kas nesimoko). Prašė paaiškinti PBIĮ 11 straipsnio nuostatą „iki 24 metų“: ar vaikui, esant 24 metų iki sukaks 25 metai, taikomas minėtas straipsnis? Jei būtų parašyta sukaks 24 metai, būtų aišku, dabar žodis „iki“ kelia dvejones ir klaidina. Prašė atsakyti, ar VMB turėjo teisę 2023 m. birželio mėnesio atgaline data perskaičiuoti nuomojamo socialinio būsto nuomos kainą ir kodėl? (1 t., b. l. 8, 38).

Kaip minėta, ginčas šioje byloje kyla dėl 2024 m. lapkričio 14 d. Rašto, kuriuo Administracija pateikė atsakymą į pareiškėjos 2024 m. spalio 25 d. prašymą. Rašte primenama, kad pareiškėjai dėl nuomos mokesčio anksčiau buvo išsiųstas ne vienas raštas. Paaiškinta, kad socialinio būsto nuomos mokestis pareiškėjai buvo apskaičiuojamas tokia tvarka: nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gegužės 2 d. skaičiuojama socialinė nuoma (nenustatyta teisė) ir skaičiuojamas socialinio būsto nuomos mokestis, kadangi deklaracijos termino pateikimas yra iki 2023 m. gegužės 2 d., o nuo 2023 m. gegužės 3 d. nuomos mokestis perskaičiuojamas nuo sausio 1 d. ir skaičiuojamas žala (nenustatyta teisė), jeigu nėra pateiktos deklaracijos ir nepatvirtinta teisė į socialinį būstą, tokiu atveju nuomos mokestis skaičiuojamas pilnas Savivaldybės. Deklaracijos buvo pateiktos laiku, tačiau pajamų suma viršijo dydžius, todėl teisė į socialinio būsto nuomą patvirtinta nebuvo. 2023 m. gegužės 19 d. pateiktas prašymas dėl Savivaldybės būsto terminuotos sutarties, 2023 m. rugpjūčio 4 d. su pareiškėja sudaryta būsto terminuota nuomos sutartis, būsto perdavimo-priėmimo aktas pasirašytas 2023 m. rugpjūčio 7 d. Remiantis sutarties 11 punktu, nuomos mokestis skaičiuojamas nuo būsto perdavimo-priėmimo akto pasirašymo dienos, taigi nuomos mokestis nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. rugpjūčio 6 d. buvo skaičiuojamas žala (nenustatyta teisė) 528,71 Eur/mėn., o nuo 2023 m. rugpjūčio 7 d. savivaldybės nuoma su 1,2 koeficientu 79,40 Eur/mėn. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, nuomos mokestis paskaičiuotas teisingai ir nėra teisinio pagrindo perskaičiuoti.

Rašte paaiškinta, kad pareiškėjos sūnus studijavo nuolatine studijų forma nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. iki 2022 m. sausio 17 d. ir nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. iki 2023 m. vasario 6 d. Šis klausimas 2023 m. lapkričio 16 d. buvo svarstomas VMB Nuomos teisinių santykių nagrinėjimo komisijos posėdyje ir priimtas sprendimas nepritarti perskaičiuoti su 50 procentų perviršiu, remiantis PBIĮ (į šeimos sudėtį taip pat įskaitomi nesusituokę ir savo vaikų neauginantys pilnamečiai vaikai iki 24 metų ir (ar) pilnamečiai vaikai iki 24 metų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, aukštosiose mokyklose, bendrojo ugdymo mokyklas ar profesinio mokymo įstaigas baigę pilnamečiai vaikai ir (ar) pilnamečiai vaikai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, nuo bendrojo ugdymo mokyklų ar profesinio mokymo įstaigų baigimo dienos iki tų pačių metų rugsėjo 1 dienos, neįgalieji, gyvenantys kartu su savo tėvais, taip pat globėjai (rūpintojai) su kartu gyvenančiais globojamais (rūpinamais) asmenimis, kuriems yra nustatyta globa (rūpyba), kartu gyvenantys sutuoktinių, asmenų, sudariusių registruotos partnerystės sutartį, ar asmens tėvai, jeigu visi šie asmenys yra nurodyti prašyme suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti). Nėra teisinio pagrindo vertinti turtą ir pajamas su 50 proc. perviršiu, kadangi sūnui 2022 m. (*duomenys neskelbtini*) sukako 24 metai ir jis nebuvo studentas.

Taip pat Rašte pažymėta, kad VMSA kreipėsi į SADM, kuri išdėstė savo nuomonę dėl PBIĮ nuostatų taikymo. Kartu su Raštu pareiškėjai pakartotinai pateiktas SADM 2024 m. gegužės 21 d. raštas Nr. SD-1797(32.1E-35) (1 t., b. l. 31–36).

GTDĮ nustatyta, jog šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 1–23, 29–38 punktuose nurodyti gyventojai deklaruoja kalendorinių metų, už kuriuos teikiama gyventojų turto deklaracija, gruodžio 31 dieną turimą turtą, pateikdami mokesčio administratoriui vieną deklaracijos egzempliorių.

Deklaracija pateikiama kasmet iki kalendorinių metų, einančių po tų kalendorinių metų, už kuriuos deklaruojamas turimas turtas, gegužės 1 dienos, išskyrus šio Įstatymo 6, 7, 7¹ ir 7² straipsniuose nustatytus atvejus (5 straipsnio 1, 2 dalis).

PBIĮ (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d.) įtvirtinta, jog savivaldybės administracija: nustato, ar asmenys ir šeimos turi teisę į paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti; ne vėliau kaip likus mėnesiui iki einamųjų metų gegužės 1 d. raštu informuoja paramą būstui išsinuomoti ir išperkamąją būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją gaunančius asmenis ir šeimas apie prievolę GTDĮ nustatyta tvarka deklaruoti turtą (įskaitant gautas pajamas); siekdama nustatyti asmens ar šeimos teisę į paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, GTDĮ nustatyta tvarka kreipiasi į VMI dėl informacijos apie asmens (jo šeimos), kuris kreipiasi dėl paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti, asmens (jo šeimos), įrašyto (įrašytos) į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą, asmens ar šeimos, kurie naudojami parama būstui išsinuomoti, taip pat asmens ar šeimos, gaunančių išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, pateiktas turto (įskaitant gautas pajamas) deklaracijas (4 straipsnio 5 dalies 1-4 punktai).

Kaip nurodyta Administracijos atsiliepime (ginčo dėl to nėra), Butas nuosavybės teise priklauso Savivaldybei. Savivaldybės taryba 2008 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. 1-474 perdavė SĮ „Vilniaus miesto būstas“ patikėjimo teise valdyti visas Savivaldybei nuosavybės teise priklausančias gyvenamąsias patalpas.

PBIĮ nustatyta, kad parama būstui išsinuomoti teikiama: 1) nuomojant socialinį būstą; 2) mokant būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją (6 straipsnio 2 dalis). Asmenys ir šeimos, atitinkantys daugiau kaip vienos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti formos reikalavimus, vienu metu gali naudotis tik viena iš šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų paramos formų (6 straipsnio 3 dalis). Teisę į socialinio būsto nuomą turi asmenys ir šeimos, kurie GTDĮ nustatyta tvarka deklaravo turtą ir gautas pajamas; deklaruoto turto vertė ir pajamos, kurios, vadovaujantis PNGĮ 17 straipsniu, įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, neviršija šio įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje nustatytų pajamų ir turto dydžių (9 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Teisę į būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją turi asmenys ir šeimos, kurie GTDĮ nustatyta tvarka deklaravo turtą ir gautas pajamas; deklaruoto turto vertė ir pajamos, kurios, vadovaujantis PNGĮ 17 straipsniu, įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, neviršija šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatytų pajamų ir turto dydžių (10 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Teisę į būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją turi asmenys ir šeimos, kurių GTDĮ nustatyta tvarka deklaruoto turto vertė ir pajamos, pagal PNGĮ 17 straipsnį įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, neviršija šių dydžių: 1) asmens be šeimos, gyvenančio Vilniaus miesto ar rajono savivaldybėje, gryniosios metinės pajamos – 62 VRP dydžių ir turtas – 93 VRP dydžių; 2) dviejų ar trijų asmenų šeimos, gyvenančios Vilniaus miesto ar rajono savivaldybėje, gryniosios metinės pajamos – 122 VRP dydžių ir turtas – 168 VRP dydžių (11 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktai). Teisę į socialinio būsto nuomą turi asmenys ir šeimos, kurių GTDĮ nustatyta tvarka deklaruoto turto vertė ir pajamos, pagal PNGĮ 17 straipsnį įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, neviršija šių dydžių: 1) asmens be šeimos, gyvenančio Vilniaus miesto ar rajono savivaldybėje, gryniosios metinės pajamos – 46 VRP dydžių ir turtas – 93 VRP dydžių; 2) dviejų ar trijų asmenų šeimos, gyvenančios Vilniaus miesto ar rajono savivaldybėje, gryniosios metinės pajamos – 91 VRP dydžio ir turtas – 168 VRP dydžių (11 straipsnio 3 dalies 1,2 punktai). Nustatant asmenų ir šeimų teisę į paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, skaičiuojamos asmenų ir šeimų gryniosios pajamos, gautos iš bendros gautų pajamų sumos atskaičius gyventojų pajamų mokesčių, valstybinio socialinio draudimo, privalomojo sveikatos draudimo įmokas ir pinigines lėšas vaikui (įvaikiui) išlaikyti (alimentus) iš jas mokančio asmens pajamų. Asmenų ir šeimų pajamos, gautos pagal individualios veiklos vykdymo pažymą, skaičiuojamos atskaičius leidžiamus atskaitymus (11 straipsnio 4 dalis).

Socialinio būsto nuomos sutartis nutraukiama, jeigu be kita ko, GTDĮ nustatyta tvarka deklaruoto turto vertė ar pajamos, kurios, vadovaujantis PNGĮ 17 straipsniu, įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, viršija šio įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje nustatytus metinius pajamų ir turto dydžius: a) daugiau kaip 35 procentais arba b) daugiau kaip 50 procentų, jeigu asmuo yra be šeimos ar jeigu šeimoje motina arba tėvas, globėjas (rūpintojas) vienas augina vieną ar daugiau vaikų,

ir (arba) vaiką (vaikus), kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), ar jeigu asmuo yra neįgalusis, ar jeigu šeimoje yra neįgaliųjų (20 straipsnio 5 dalies 2 punktą).

Aprašo 43.4 papunktyje nustatyta, kad jeigu asmens ar šeimos deklaruotas turtas ar pajamos, kurios, vadovaujantis PBIĮ 17 straipsniu, įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, už kalendorinius metus daugiau kaip 35 procentais arba daugiau kaip 50 procentų, jeigu asmuo yra be šeimos ar jeigu šeimoje motina arba tėvas, globėjas (rūpintojas) vienas augina vieną ar daugiau vaikų ir (arba) vaiką (vaikus), kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), viršija Įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje nustatytus metinius pajamų ar turto dydžius, siekiant suteikti asmeniui ar šeimai laiko susirasti kitą būstą rinkoje, asmens ar šeimos prašymu Administracijos direktorius, įvertinęs socialinio būsto poreikį Savivaldybėje, gali priimti sprendimą socialinį būstą ne ilgesniam nei vienu metų laikotarpiui išnuomoti kaip Savivaldybės būstą rinkos kainomis, jeigu asmuo ar šeima neturi nuosavybės teise kito tinkamo būsto. Tokiu atveju su asmeniu sudaroma nauja terminuota Savivaldybės būsto nuomos sutartis.

Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme nurodyta, jog vaikas – žmogus iki 18 metų, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyta kitaip (2 straipsnio 12 dalis). BPIĮ pateikta šeimos sąvoka – sutuoktiniai, asmenys, sudarę registruotos partnerystės sutartį, ir, jeigu turi, jų vaikas (vaikai) iki 18 metų ar (ir) vaikas (vaikai) iki 18 metų, kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), taip pat susituokęs asmuo ir su juo teismo sprendimu dėl sutuoktinių gyvenimo skyrium likęs (likę) gyventi jų vaikas (vaikai) iki 18 metų ar (ir) vaikas (vaikai) iki 18 metų, kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), arba vienas iš tėvų, globėjų (rūpintojų) ir jo vaikas (vaikai) iki 18 metų ar (ir) vaikas (vaikai) iki 18 metų, kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), asmenys, teismo sprendimu pripažinti šeimos nariais. Į šeimos sudėtį taip pat įskaitomi nesusituokę ir savo vaikų neauginantys pilnamečiai vaikai iki 24 metų ir (ar) pilnamečiai vaikai iki 24 metų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, aukštosiose mokyklose, bendrojo ugdymo mokyklas ar profesinio mokymo įstaigas baigę pilnamečiai vaikai ir (ar) pilnamečiai vaikai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, nuo bendrojo ugdymo mokyklų ar profesinio mokymo įstaigų baigimo dienos iki tų pačių metų rugsėjo 1 dienos, neįgalieji, gyvenantys kartu su savo tėvais, taip pat globėjai (rūpintojai) su kartu gyvenančiais globojamais (rūpinamais) asmenimis, kuriems yra nustatyta globa (rūpyba), kartu gyvenantys sutuoktinių, asmenų, sudariusių registruotos partnerystės sutartį, ar asmens tėvai, jeigu visi šie asmenys yra nurodyti prašyme suteikti paramą būstui išsinuomoti (2 straipsnio 11 dalis).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas valstybės remiamų pajamų dydis nuo 2022 m. sausio 1 d. iki birželio 1 d. buvo 129 eurai (2021 m. gruodžio 15 d. nutarimas Nr. 1077), nuo 2022 m. birželio 1 d. iki gruodžio 31 d. – 147 eurai (2022 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 528). Nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 1 d. VRP dydis – 157 Eur (2022 m. gruodžio 14 d. nutarimas Nr. 1250). Taigi nuo 2023 m. sausio mėnesio 91 VRP sudarė 14 287 Eur; su 35 proc. perviršiu – 19 287,45 Eur; su 50 proc. perviršiu – 21 430,5 Eur. 2023 m. 122 VRP dydis (kuris taikomas mokant būsto nuomos mokesčio kompensaciją) buvo 19 154 Eur, taigi bendros 2022 m. pajamos (pareiškėjos ir jos sūnaus) viršijo ir šį dydį.

Kaip minėta, Pažyma apie studijas patvirtina, kad pareiškėjos sūnus (gim. *(duomenys neskelbtini)*) studijavo nuolatine studijų forma nuo *(duomenys neskelbtini)* (1 t., b. l. 40). Metinėje gyventojų (šeimos) turto deklaracijoje deklaruota pareiškėjos sūnaus gauta pajamų suma (atskaičius mokesčius) yra 8452 Eur, pareiškėjos – 12112 Eur (1 t., b. l. 44–48), bendra jų gauta suma – 20 564 Eur.

Iš byloje pateiktų dokumentų (susirašinėjimo su pareiškėja) matosi, kad tiek VMB, tiek VMSA sumuoja pareiškėjos ir jos sūnaus bendras pajamas bei vertina, kad jos viršijo 2023 m. 91 VRP dydį su 35 proc. perviršiu (t. y. 19 287 Eur). Tuo tarpu, pareiškėja mano, kad jos (ir sūnaus) atveju turėtų būti taikomas 50 proc. leistinas perviršis (t. y. 21 430,5 Eur, kurio jos ir sūnaus pajamų suma neviršija), nes 2022 m. jis dar buvo studentas ir 24 metai jam suėjo tik 2022 m. *(duomenys neskelbtini)*. Akcentuodama tai, jog sūnui 24 metai suėjo tik *(duomenys neskelbtini)* mėnesį, pareiškėja VMSA klausė, kodėl nustatant kompensaciją už nuomą, pajamas reikėjo deklaruoti už

visus 2022 m., bet vaiko studijos buvo tikrinamos ne per visą 2022 m. laikotarpį, o tik jo gimimo dieną. Prašė paaiškinti PBIĮ 11 straipsnio nuostatą „iki 24 metų“: ar vaikui, esant 24 metų iki sukaks 25 metai, taikomas minėtas straipsnis.

Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 patvirtintas taisykles (toliau – Taisyklės). Taisyklių 45 punkte nustatyta, jog į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAI 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Įvertinusi skundžiamo Rašto turinį nustatytų aplinkybių kontekste Komisija pažymi, kad pareiškėjai ne kartą buvo pateikti atsakymai, išaiškinant jai dėl teisės į socialinio būsto nuomą, bei ji informuota apie sprendimus neperskaičiuoti nuomos mokesčio. Tuo tarpu jos skundžiamas Raštas dalyje dėl jos prašymų atsakyti į klausimus yra tik paaiškinamojo (konsultacinio) pobūdžio pakartotinis atsakymas, savaime nesukeliantis jai teisinių pasekmių. Komisija vertina, kad Administracija, atsakydama į prašymus paaiškinti, pagrįstai dar kartą išaiškino, kad pareiškėjos (jos ir sūnaus) šeimos pajamoms, sprendžiant dėl teisės į socialinį būstą už 2023 m., negali būti taikomas PBIĮ 20 straipsnio 5 dalies 2 punkte nustatytas 50 proc. perviršis, nes pareiškėjos sūnui 2022 m. (*duomenys neskelbtini*) sukako 24 metai. Pažymėtina, jog nors Rašte papildomai nurodyta, kad „ir jis nebuvo studentas“, ši aplinkybė nėra reikšminga sprendžiant dėl teisės į socialinį būstą 2023 m. – nuo pat 2023 m. pradžios pareiškėjos sūnui jau buvo suėję 24 metai, todėl nėra svarbu ir nereikia vertinti, ar jis 2023 m. dar buvo studentas. Nors Rašte aiškiai ir tiesiogiai neatsakyta į prašymą paaiškinti, ar vaikui, esant 24 metų iki sukaks 25 metai, taikomas PBIĮ 11 straipsnis, visgi netiesiogiai iš Rašto turinio visiškai akivaizdu, kad pareiškėjai turėjo būti suprantama, kad VMSA vertina, jog PBIĮ 11 straipsnio nuostata „iki 24 metų“ taikoma tik iki 24 m. gimimo dienos, o ne iki sukaks 25 metai. Tokiu būdu darytina išvada, jog Raštu yra tinkamai, kaip numatyta Taisyklių 45 punkte, atsakyta pareiškėjai, todėl naikinti Rašto nėra pagrindo.

Pareiškėja Komisijos prašo pripažinti priimtą sprendimą dėl kompensacijos netaikymo negaliojančiu ir reikalauja, kad jai būtų taikoma būsto nuomos kompensacija už 2023 m. Kaip minėta, pirmoje 2024 m. spalio 25 d. prašymo dalyje pareiškėja Administracijos prašė kompensuoti nuomojamo socialinio būsto (Buto) susidariusį įsiskolinimą / likutį 3592 Eur. Toks prašymas, Komisijos vertinimu, nereikia, kad ji prašė perskaičiuoti nuomos mokesį, kaip tai nurodyta Rašte, teigiant, kad nėra pagrindo perskaičiuoti nuomą. Paminėtina, kad toks teiginys nėra visiškai tikslus, nes apie galimybę perskaičiuoti nuomos mokesį (ne už visus 2023 metus, o nuo pateikto prašymo dėl 2023 m. rugpjūčio 4 d. Savivaldybės terminuotos sutarties sudarymo iki sutarties pasirašymo) VMB pareiškėjai nurodė teiktame 2023 m. spalio 24 d. atsakyme, paaiškindama, kad pateikus tokį prašymą, jis būtų svarstomas Nuomos teisinių santykių nagrinėjimo komisijoje (1 t., b. l. 78–79). Tuo tarpu, į prašymą kompensuoti (padengti) susidariusį įsiskolinimą pareiškėjai nėra atsakyta visiškai, nepaaiškinant jai, ar yra (ir kokios bei kokiuose teisės aktuose) numatytos galimybės gauti jai kompensaciją, ar kokia nors kita forma gauti finansinę pagalbą/paramą nuomos įsiskolinimui (ar jo daliai) padengti. Taigi nėra ir pagrindo tenkinti reikalavimą pripažinti sprendimą dėl kompensacijos netaikymo negaliojančiu ir įpareigoti taikyti būsto nuomos kompensacija už 2023 m., nes skundžiamame Rašte tokio sprendimo nėra – į pareiškėjos prašymą kompensuoti būsto nuomą visiškai nebuvo sureaguota, ir dėl jo nebuvo priimtas joks sprendimas (nei teigiamas, nei neigiamas) bei nepateikti jokie argumentai. Atsižvelgiant į tai, jog Komisija vertina, kad pareiškėjos skundas tenkinamas iš dalies, Administraciją įpareigojant išnagrinėti 2024 m. spalio 25 d. prašymo dalį dėl kompensacijos taikymo bei priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 4 punktais, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Skundą tenkinti iš dalies.

Įpareigoti Vilniaus miesto savivaldybės administraciją išnagrinėti pareiškėjos 2024 m. spalio 25 d. prašymo dalį dėl kompensacijos taikymo.

Kitoje dalyje skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Vytautas Kurpuvesas

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Inga Morkvėnienė